

Mezinárodní příslušnost soudu

Nárok vycházející z čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. 2. 2004, představuje nárok, který je nezávislý na náhradě škody v rámci čl. 19 Úmluvy o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké přepravě (Montrealská úmluva). Nároky založené na dotčených ustanoveních nařízení č. 261/2004 a nároky založené na Montrealské úmluvě se tak řídí dvěma odlišnými právními rámci.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 30 Cdo 2473/2018-30, ze dne 21.3.2019)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobců a) Z. M., nar. XY, bytem XY, a b) V. Š., nar. XY, bytem XY, obou právně zastoupených Mgr. P.N., advokátem se sídlem v B., proti žalované Oman Air (S.O.A.C), se sídlem v S., Omán, o zaplacení 1 200 EUR s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 33 C 106/2017, o dovolání žalobců proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2018, č. j. 25 Co 45/2018-14, tak, že dovolání se v rozsahu, v jakém je jím napadeno usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2018, č. j. 25 Co 45/2018-14, ve výroku II, potvrzujícím usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 16. 1. 2018, č. j. 33 C 106/2017-7, ve výroku I, zamítá; ve zbylém rozsahu se dovolání odmítá. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Žalobci se žalobou došlou soudu dne 5. 10. 2017 domáhali vydání rozsudku, kterým by soud žalované uložil povinnost zaplatit žalobcům žalovanou částku z titulu náhrady za zpožděný let z Mnichova do Bangkoku dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. 2. 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 (dále jen „nařízení č. 261/2004“). Ačkoliv se jednalo o let operovaný mimoevropskou leteckou společností, kde přílet i odlet byl mimo území České republiky, žalobci měli za to, že je dána pravomoc českých soudů podle ustanovení čl. 33 Úmluvy o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké přepravě (dále jen „Montrealská úmluva“) podle místa podnikání, kde byla přepravní smlouva sjednána, když uváděli, že přepravní smlouva byla sjednána přes webové stránky www.pelikan.cz.

2. Obvodní soud pro Prahu 6 jako soud prvního stupně usnesením ze dne 16. 1. 2018, č. j. 33 C 106/2017-7, zastavil řízení (výrok I) a rozhodl, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II).

3. Městský soud v Praze jako soud odvolací usnesením ze dne 21. 3. 2018, č. j. 25 Co 45/2018-14, zamítl návrh na přerušování odvolacího řízení (výrok I), potvrdil usnesení soudu prvního stupně (výrok II) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok III).

4. Soud prvního stupně uvedl, že podle čl. 33 Montrealské úmluvy je žalobu o náhradu škody možno podat podle volby žalobce na území jedné ze smluvních stran, buď u soudu, kde má dopravce bydlíště, nebo u soudu hlavního sídla jeho podnikání nebo u soudu v místě jeho podnikání, ve kterém

byla přepravní smlouva sjednána, nebo u soudu v místě určení. K tomu dále soud prvního stupně uvedl, že místem podnikání se rozumí adresa, která je jako místo podnikání zapsána v obchodním nebo živnostenském rejstříku nebo v jiné zákonem upravené evidenci. Žalovaná však podle soudu prvního stupně takové místo podnikání v České republice nemá. Vzhledem k tomu, že žalobci odkazují na „webové stránky Pelikán“, soud prvního stupně dovodil, že žalobci považují za dostačující místo podnikání zprostředkovatele v České republice. Nic takového ovšem podle soudu prvního stupně z Montrealské úmluvy nevyplývá a navíc tyto webové stránky provozuje slovenská společnost pelicantravel.com, s. r. o., se sídlem B., Slovenská republika. Dále soud prvního stupně uvedl, že se Montrealská úmluva na náhrady za zpožděný let podle nařízení č. 261/2004 vůbec nevztahuje. Uvedl, že Montrealská úmluva v čl. 19 upravuje náhradu za skutečně vzniklou reálnou škodu, naproti tomu nařízení č. 261/2004 upravuje paušální právo na náhradu za zpoždění bez ohledu na to, zda nějaká konkrétní škoda vznikla či nikoliv. Z uvedeného dovodil, že Montrealská úmluva pravomoc ve věci nařízení č. 261/2004 nemůže založit, a i kdyby mohla, stejně by v daném případě pravomoc českých soudů nezaložila. Vzhledem k tomu, že nedostatek pravomoci soudu je v tomto případě neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení a ve věci nelze pokračovat, soud prvního stupně řízení zastavil.

5. Odvolací soud se nejprve zabýval žádostí žalobců o přerušlení odvolacího řízení do rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) o předběžné otázce vedené ve věci C-447/16, kterou však pro nízkou relevanci této otázky v posuzované věci zamítl. Při posouzení pravomoci českých soudů vycházel odvolací soud z toho, že mezi Českou republikou a Sultanátem Omán neexistuje žádná dvoustranná smlouva, Omán není členem Evropské unie a Česká republika, Evropská unie i Omán jsou signatáři Montrealské úmluvy. Dále odvolací soud dovodil, že čl. 67 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. 12. 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepřacované znění), dále jen „nařízení Brusel I bis“, odkazuje na lex specialis obsažený v unijním právním aktu, a tudíž lze uzavřít, že ohledně pravomoci ve sporech spadajících pod Montrealskou úmluvu je tímto speciálním pravidlem čl. 33 odst. 1 Montrealské úmluvy, a jeho aplikace tak má přednost před použitím nařízení Brusel I bis. Odvolací soud s odkazem na judikaturu SDEU dovodil, že pojmy „újma“ a „škoda“ uvedené v kapitole III Montrealské úmluvy musejí být chápány tak, že zahrnují jak majetkovou, tak i nemajetkovou složku újmy, z čehož vyplývá, že újmou, která může zakládat nárok na náhrady podle čl. 12 nařízení č. 261/2004, může být újma povahy nejen majetkové, ale i nemajetkové. V tomto směru tedy odůvodnění soudu prvního stupně před soudem odvolacím neobstálo. Uvedená Montrealská úmluva dává podle odvolacího soudu žalobcům na výběr ze čtyř možností sudiště, přičemž příslušnost českého soudu nemůže být v posuzovaném případě dána podle kritéria bydliště dopravce, ani jeho hlavního sídla a ani podle místa určení. Mezinárodní příslušnost českého soudu by tak mohla být dána jen tehdy, pokud by soud uzavřel, že je v České republice nějaký „soud místa podnikání (provozovny), ve kterém byla přepravní smlouva sjednána“. Odvolací soud má však za to, že společnost Pelikán není provozovnou a ani místem podnikání žalované. Navíc s ohledem na judikaturu SDEU nelze mít za to, že by se žalovaná na Českou republiku zaměřovala. Její webová stránka není v českém jazyce, její obchodní podmínky v českém jazyce nejsou veřejně dostupné prostřednictvím internetu a Česká republika ani není země, kde by bylo místo plnění závazku žalované. Dále má odvolací soud za to, že i kdyby byla mezinárodní příslušnost českých soudů posuzována podle nařízení Brusel I bis, nebyl by výsledek řízení jiný. Nakonec odvolací soud zkoumal mezinárodní příslušnost i podle § 6 zákona č. [91/2012](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém, a dospěl k závěru, že ani podle českého vnitrostátního předpisu nelze založit pravomoc projednat a rozhodnout předloženou věc. Vzhledem k tomu, že odvolací soud dospěl k závěru, že české soudy nejsou mezinárodně příslušné k projednání a rozhodnutí v této věci, odvolací soud usnesení soudu prvního stupně podle § 219 občanského soudního řádu potvrdil, a to včetně výroku o nákladech řízení.

II. Dovolání a vyjádření k němu

6. Usnesení odvolacího soudu napadli žalobci v celém rozsahu dovoláním, ve kterém uplatnili následující dovolací důvody.

7. Odvolací soud zcela nesprávně zamítl návrh na přerušování řízení. Podle žalobců měl odvolací soud buď vyčkat na rozhodnutí SDEU ve věci C-274/16, nebo dospěl-li k názoru, že se předběžná otázka na danou situaci nevztahuje, pak měl věc vrátit soudu prvního stupně a poučit jej o povinnosti podat předběžnou otázku ve vztahu k Montrealské úmluvě za situace, kdy tato je taktéž součástí komunitárního práva. Odvolací soud tedy podle žalobců pochybil, pokud se rozhodl vykládat komunitární právo bez položení předběžné otázky.

8. V části dovolání nadepsané „Montrealská úmluva - provozovna, kde byla přepravní smlouva uzavřena“ žalobci namítají, že odvolací soud nesprávně vyložil pojem provozovna žalované, když společnost Pelikán považoval jen za platební místo, namísto toho, aby ji považoval za obchodní zastoupení. Přípustnost dovolání ohledně výše uvedených otázek spatřují žalobci v tom, že se jedná o otázky hmotného nebo procesního práva, které v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyly vyřešeny.

9. Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

III. Zastoupení, včasnost a náležitosti dovolání

10. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (viz čl. II zákona č. [296/2017](#) Sb.), dále jen „o. s. ř.“.

11. Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky § 241 odst. 1 o. s. ř. a obsahovalo náležitosti vyžadované ustanovením § 241a odst. 2 o. s. ř. Nejvyšší soud se proto dále zabýval přípustností dovolání.

IV. Přípustnost dovolání

12. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

13. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

14. Dovoláním je v projednávané věci napadeno mimo jiné usnesení odvolacího soudu, kterým bylo v průběhu odvolacího řízení rozhodnuto o návrhu žalobců na přerušování řízení před odvolacím soudem z důvodu vymezeného v § 109 odst. 2 písm. c) o. s. ř. Protože usnesení odvolacího soudu o takovém návrhu (bez ohledu na to, bylo-li mu vyhověno či nikoliv) není uvedeno ve výčtovém § 238a o. s. ř. upravujícím přípustnost dovolání proti nemeritorním rozhodnutím odvolacího soudu, nemůže být přípustnost dovolání na tomto ustanovení založena.

15. Dovolání v uvedeném rozsahu ovšem není přípustné ani podle § 237 o. s. ř., neboť podmínky přípustnosti dovolání podle tohoto ustanovení se spojují pouze s rozhodnutím odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí. Takovým rozhodnutím ovšem není usnesení, jímž je v průběhu

odvolacího řízení rozhodnuto o návrhu na přerušení řízení ve smyslu § 109 odst. 2 písm. c) o. s. ř. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 1. 2017, sp. zn. 22 Cdo 46/2017, proti němuž podaná ústavní stížnost byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2017, sp. zn. I. ÚS 1199/17). Z toho důvodu Nejvyšší soud dovolání proti napadenému rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu výroku I odmítl podle § 243c odst. 1 o. s. ř.

16. Stejně tak Nejvyšší soud odmítl dovolání v rozsahu směřujícím proti nákladovému výroku, a to pro absenci povinných náležitostí (§ 241a odst. 2 o. s. ř.).

17. Dovolání je však přípustné v rozsahu potvrzení usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení, a to pro posouzení otázky použitelnosti pravidel mezinárodní příslušnosti zavedených v Montrealské úmluvě na nárok, který je předmětem tohoto řízení, na níž žalobci staví svou argumentaci o mezinárodní příslušnosti českých soudů, neboť uvedená otázka dosud nebyla dovolacím soudem vyřešena.

V. Důvodnost dovolání a právní úvahy dovolacího soudu

18. Dovolání není důvodné.

19. Podle čl. 19 Montrealské úmluvy dopravce odpovídá za škody způsobené zpožděním letecké dopravy cestujících, zavazadel nebo nákladu. Dopravce však neodpovídá za škody způsobené zpožděním, jestliže prokáže, že on sám a jeho zaměstnanci a agenti učinili veškerá možná opatření, která lze spravedlivě požadovat, aby škodu odvrátili, nebo že nebylo v jejich silách, aby tak učinili.

20. Podle čl. 33 odst. 1 Montrealské úmluvy žalobu o náhradu škody je možno podat podle volby žalobce na území jedné ze smluvních stran, buď u soudu, kde má dopravce bydliště, nebo u soudu hlavního sídla jeho podnikání nebo u soudu v místě jeho podnikání, ve kterém byla přepravní smlouva sjednána, nebo u soudu v místě určení.

21. S ohledem na vymezení dovolacího důvodu v návaznosti na argumentaci žalobců, kteří odvozují mezinárodní příslušnost českých soudů od místa podnikání žalované, ve kterém měla být přepravní smlouva sjednána (viz čl. 33 odst. 1 Montrealské smlouvy), se Nejvyšší soud na prvním místě zabýval otázkou použitelnosti pravidel mezinárodní příslušnosti v Montrealské úmluvě na nárok na paušální náhradu v případě zmeškaného letu, upravený v nařízení č. 261/2004.

22. Při odpovědi na danou otázku vyšel Nejvyšší soud z rozsudku SDEU ze dne 9. 7. 2009, ve věci C-204/08, P. R. proti Air Baltic Corporation, v němž SDEU předmětnou otázku řešil a uvedl, že „nárok vycházející z čl. 7 nařízení č. 261/2004 představuje ... nárok, který je nezávislý na náhradě škody v rámci čl. 19 Montrealské úmluvy. ... Nároky založené na dotčených ustanoveních nařízení č. 261/2004 a nároky založené na Montrealské úmluvě se tak řídí dvěma odlišnými právními rámci“. SDEU proto v jím posuzované věci uzavřel, že vzhledem k tomu, že byl návrh podán pouze na základě nařízení č. 261/2004, nelze použít Montrealskou úmluvu.

23. V daném případě projednávaná právní otázka již byla dostatečně vyjasněna judikaturou SDEU, a představuje proto *acte éclairé*. Z tohoto důvodu není dovolací soud povinen obracet se na SDEU s žádostí o její zodpovězení (srov. rozsudek SDEU ze dne 6. 10. 1982, ve věci 283/81, Srl CILFIT a L. d. G. SpA proti Ministero della sanità).

24. Z uvedeného je zřejmé, že právní posouzení použitelnosti pravidel mezinárodní příslušnosti zakotvených Montrealskou úmluvou na nárok žalobců odvolacím soudem není správné. Nejvyšší soud přesto dovolání i ve zbylém rozsahu zamítl, neboť závěr odvolacího soudu o absenci podmínek řízení z hlediska uplatněné dovolací námitky, jejímž vymezením je Nejvyšší soud vázán, věcně ob stojí. Mezinárodní příslušnost českých soudů rozhodnout o žalovaném nároku z Montrealské úmluvy

vskutku neplyne.

VI. Závěr

25. Nejvyšší soud z výše uvedených důvodů dovolání žalobců podle ustanovení § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl v rozsahu potvrzení usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení; ve zbylém rozsahu dovolání odmítl, jak je výše uvedeno.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělků \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)